

WALES **AUDIT** OFFICE
SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol

Cronfa Bensiwn Gwynedd

Blwyddyn archwilio: 2011-12

Cyhoeddwyd: Medi 2012

Cyfeirnod y ddogfen: 508A2012

Statws yr adroddiad

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cronfa Bensiwn Gwynedd fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Datganiad o Gyfrifoldebau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na'r archwilydd penodedig, lle y bo'n gymwys, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, ei archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Cynnwys

Mae'r Archwilydd Penodedig yn bwriadu cyhoeddi adroddiad archwilio diamed ar eich datganiadau ariannol. Mae rhai materion i'ch hysbysu amdanynt cyn eu cymeradwyo.

Adroddiad cryno

Cyflwyniad	4
Adroddiad archwilio arfaethedig	4
Materion sylweddol sy'n deillio o'r archwiliad	4

Atodiadau

Llythyr Sylwadau Terfynol	6
Crynodeb o'r cywiriadau a wnaed i'r datganiadau ariannol drafft	9

Adroddiad cryno

Cyflwyniad

1. Mae'r Archwilydd Penodedig yn gyfrifol am roi barn ynghylch pa un a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cronfa Bensiwn Gwynedd ar 31 Mawrth 2012 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.
2. Yn unol â'r amserlen ragnodedig cawsom y datganiadau ariannol drafft ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012 ar 30 Mehefin 2012. Rydym wedi cwblhau ein gwaith archwilio i raddau helaeth bellach ac yn cyflwyno adroddiad i chi ar y materion pwysicaf sy'n deillio o'r archwiliad, y credwn y dylech eu hystyried cyn i'r datganiadau ariannol gael eu cymeradwyo. Mae'r tîm archwilio eisoes wedi trafod y materion hyn gyda Phennaeth Cyllid y Cyngor ac aelodau eraill o staff yr Adran Gyllid fel y bo'n berthnasol.
3. Nid ydym yn ceisio cael sicrwydd llwyr bod y datganiadau ariannol wedi'u datgan yn gywir, ond rydym yn mabwysiadu'r cysyniad o berthnasedd. Wrth gynllunio a chynnal yr archwiliad, rydym yn ceisio nodi camddatganiadau perthnasol yn eich datganiadau ariannol, hynny yw, y rhai hynny a allai gamarwain rhywun sy'n darllen y cyfrifon. Gall materion ansoddol penodol megis gofynion cyfreithiol a rheoliadol a sensitifrwydd gwleidyddol hefyd bennu p'un a fernir bod eitem yn berthnasol ai peidio.

Adroddiad archwilio arfaethedig

4. **Bwriad yr Archwilydd Penodedig yw cyhoeddi adroddiad archwilio diamod ar y datganiadau ariannol** unwaith y byddwch wedi rhoi Llythyr Sylwadau i ni yn seiliedig ar yr hyn a nodir yn [Atodiad 1](#).
5. Nodir yr adroddiad archwilio arfaethedig yn [Atodiad 2](#) Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol ar gyfer Cyngor Gwynedd.

Materion sylweddol sy'n deillio o'r archwiliad

Camddatganiadau nas cywirwyd

6. Ni nodwyd unrhyw gamddatganiadau yn y datganiadau ariannol, sy'n parhau heb eu cywiro.

Camddatganiadau a gywirwyd

7. Mae camddatganiadau sydd wedi cael eu cywiro gan reolwyr, ond y dylid tynnu eich sylw atynt, yn ein barn ni, oherwydd eu berthnasedd i'ch cyfrifoldebau mewn perthynas â'r broses adroddiadau ariannol. Fe'u nodir gydag esboniadau yn [Atodiad 2](#).

Materion sylweddol eraill sy'n deillio o'r archwiliad

8. Fel rhan o'r archwiliad, rydym yn ystyried nifer o faterion ansoddol a meintiol sy'n berthnasol i'r cyfrifon ac yn cyflwyno adroddiad i chi ar unrhyw faterion sylweddol sy'n codi. Roedd un mater yn codi yn y maes hyn eleni.

Nodwyd un gwendid perthnasol gennym yn eich rheolaethau mewnol

9. Mae'r adenillion ar fuddsoddiad a gydnabyddir yng nghyfrif y Gronfa yn cynnwys y newid yng ngwerth buddsoddiadau ar y farchnad yn ystod y flwyddyn ariannol, y gellir ei fesur fel y gwahaniaeth rhwng gwerth cychwynnol buddsoddiadau ar y farchnad ynghyd ag effaith pryniannau buddsoddi a thrafodion gwerthu, a'r gwerth terfynol ar y farchnad.
10. Yn ei gofnodion, mae'r Cyngor yn rhoi cyfrif am fuddsoddiadau yn ôl eu gwerth llyfr, ond yn y datganiadau ariannol rhaid i fuddsoddiadau gael eu dangos yn ôl eu gwerth ar y farchnad. O ganlyniad, mae'r cyfrifiad o'r newid yng ngwerth buddsoddiadau ar y farchnad, a ddangosir yn y datganiadau ariannol, yn ffigur cydbwysol yn hytrach na'n ffigur a adeiledir ar sail trafodion.
11. Nid oedd y Cyngor yn gallu cynnig cyfrifiad manwl i ddilysu'r newid mewn gwerth ar y farchnad a ddatgelwyd yng nghyfrif y gronfa ac, er gwaethaf cryn dipyn o waith ychwanegol gan swyddogion, erys gwahaniaeth nas eglurwyd o £100,000. O ganlyniad, mae risg o wall yn y datganiadau ariannol er i ni gael digon o sicrwydd bod y cyfrifon yn berthnasol gywir.
12. Fel y nodwyd gennym mewn blynyddoedd blaenorol, mae angen i'r Cyngor roi proses ar waith i ddilysu'r ffigur yn annibynnol a fydd yn rhoi mwy o reolaeth iddo dros gywirdeb y datganiadau. Yn sgil yr archwiliad eleni, mae'n hanfodol bwysig bod yr argymhelliad hwn yn cael ei weithredu.

Daethom ar draws rhai anawsterau yn ystod yr archwiliad

13. O ganlyniad i'r mater a drafodir ym mharagraffau 9 i 11 bu oedi o ran yr archwiliad a bu angen gwneud gwaith ychwanegol.

Nid oes gennym bryderon ynglŷn ag agweddau ansoddol ar eich arferion cyfrifyddu na'ch proses o gyflwyno adroddiadau ariannol

Nid oes unrhyw faterion eraill sy'n arwyddocaol i'r gwaith o oruchwylio'r broses o gyflwyno adroddiadau ariannol y mae angen i ni eich hysbysu chi amdanynt

Ni wnaethom drafod na gohebu â rheolwyr am unrhyw faterion sylweddol y mae angen i ni eich hysbysu amdanynt

Atodiad 1

Llythyr Sylwadau Terfynol

Archwilydd Penodedig
Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ
27 Medi 2012

Annwyl Mr Barrett,

SYLWADAU YN YMWNEUD Â DATGANIADAU ARIANNOL 2011/12

Darperir y llythyr hwn mewn perthynas â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol Cronfa Bensiwn Gwynedd ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012. Rydym yn cadarnhau, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, ar ôl cynnal ymchwiliadau a oedd yn ddigonol yn ein barn ni, y gallwn wneud y sylwadau canlynol i chi.

SYLWADAU RHEOLI

Cyfrifoldebau

Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer Cyfrifwaith Awdurdodau Lleol; yn arbennig, mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg yn unol â hynny.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am gynllunio, gweithredu, cynnal ac adolygu trefniadau rheolaeth fewnol er mwyn atal a chanfod twyll a gwallau.

Gwybodaeth a Roddir

Rydym wedi darparu'r canlynol i chi:

- mynediad llawn i'r holl wybodaeth rydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i'r broses o baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennaeth ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill; gwybodaeth ychwanegol y gwnaethoch ofyn amdani gennym at ddiben yr archwiliad; a chyswllt anghyfyngedig â staff yr oedd yn angenrheidiol, yn eich barn chi, cael tystiolaeth archwilio ganddynt.
- canlyniadau ein hasesiad o'r risg y gall y datganiadau ariannol fod wedi eu cam-ddatgan mewn modd perthnasol o ganlyniad i dwyll;
- ein gwybodaeth am dwyll neu dwyll a amheuir rydym yn ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Cyngor Gwynedd ac yn ymwneud â rheolaeth; cyflogeion sydd â rolau

arwyddocaol yng nghyd-destun rheolaeth fewnol; neu eraill lle gallai'r twyll effeithio'n berthnasol ar y datganiadau ariannol.

- ein gwybodaeth am unrhyw honiadau o dwyll, neu dwyll a amheuir, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a wneir gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill;
- ein gwybodaeth am bob achos hysbys neu bosibl o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol;
- manylion yr holl bartïon cysylltiedig a'r holl gydberthnasau a thrafodion partïon cysylltiedig rydym yn ymwybodol ohonynt.

SYLWADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL

Cofnodwyd pob trafodyn, ased a rhwymedigaeth yn y cofnodion cyfrifyddu ac fe'u hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol.

Mae'r rhagdybiaethau sylweddol a ddefnyddiwyd i wneud amcangyfrifon cyfrifyddu, gan gynnwys y rheini a fesurwyd ar werth teg, yn rhesymol.

Cyfrifwyd yn briodol am gydberthnasau a thrafodion partïon cysylltiedig ac fe'u datgelwyd yn briodol.

Addaswyd ar gyfer pob digwyddiad neu datgelwyd pob digwyddiad a ddigwyddodd ar ôl y dyddiad adrodd y mae angen ei addasu neu ei ddatgelu.

Datgelwyd pob achos gwirioneddol neu bosibl hysbys o ymgyfreitha a honiadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol i'r archwilydd, a chyfrifwyd amdanynt a'u datgelu yn unol â'r fframwaith cyflwyno adroddiadau ariannol perthnasol.

Nid oes yn y datganiadau ariannol gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau. Mae effeithiau'r camddatganiadau nas cywirwyd a nodwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unigol a gyda'i gilydd, i'r datganiadau ariannol cyfan. Ceir crynodeb o'r eitemau hyn isod:

Er fod gwerth buddsoddiadau am fod yn gyfnewidiol rhwng unrhyw 2 ddiwrnod penodol, rydym yn cytuno gyda Swyddfa Archwilio Cymru ei fod yn flaenoriaeth i sefydlu proses er mwyn gwireddu yn annibynnol y newid mewn gwerth buddsoddiadau ar y farchnad stoc rhwng 1 Ebrill a'r 31 Mawrth dilynol. Mae swyddogion eisoes wedi cychwyn cymryd camau i'r perwyl hyn erbyn 2012/13.

SYLWADAU GAN BWYLLGOR ARCHWILIO CYNGOR GWYNEDD

Cydnabyddwn fod y sylwadau uchod, a wnaed gan y rheolwyr, wedi eu trafod â ni.

Cydnabyddwn ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol cywir a theg yn unol â'r fframwaith cyflwyno adroddiadau ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan Pwyllgor Archwilio Cyngor Gwynedd ar 27 Medi 2012.

Yn gywir,

Llofnodwyd gan:

DAFYDD L EDWARDS
PENNAETH CYLLID

Dyddiad: 27 Medi 2012

Llofnodwyd gan:

CYNGHORYDD TREFOR O EDWARDS
CADEIRYDD Y PWYLLGOR ARCHWILIO

Dyddiad: 27 Medi 2012

Atodiad 2

Crynodeb o'r cywiriadau a wnaed i'r datganiadau ariannol drafft

Yn ystod ein harchwiliad, gwnaethom nodi'r camdatganiadau canlynol a gywirwyd gan y rheolwyr, ond yr ystyriwn y dylid tynnu eich sylw atynt gan eu bod yn berthnasol i'ch cyfrifoldebau mewn perthynas â'r broses o gyflwyno adroddiadau ariannol.

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriad	Rheswm dros y cywiriad
£1,096,000	<ul style="list-style-type: none"> Nodyn 12 - Cynyddu incwm buddsoddi £1,096,000 Nodyn 14 - Cynyddu costau rheoli buddsoddiadau £1,096,000 	I gyfrifo yn gywir am ad-daliadau y rheolwr gronfa
£529,947,000	<ul style="list-style-type: none"> Nodyn 16c - Priso offerynnau ariannol a gaiff eu cario ar werth teg Gostyngiad Pris marchnad a nodwyd Lefel 1 £529,947,000 Cynnydd Gan ddefnyddio mewnbynnau amlwg Lefel 2 £529,947,000 	Er mwyn dosbarthu'n gywir fuddsoddiadau i lefelau offerynnau ariannol cyfatebol.
£529,409,000	<ul style="list-style-type: none"> Nodyn 16c priso offerynnau ariannol a gaiff eu cario ar werth teg Gostyngiad Pris marchnad a nodwyd Lefel 1 £529,409,000 Cynnydd Gan ddefnyddio mewnbynnau amlwg Lefel 2 £529,409,000 	Er mwyn dosbarthu'n gywir fuddsoddiadau i lefelau offerynnau ariannol cyfatebol ar gyfer y flwyddyn gymharol.
£9,382,000	<ul style="list-style-type: none"> Nodyn 15a Buddsoddiadau a ddadansoddiwyd gan reolwr y gronfa Cyfanswm y Gostyngiad £9,382,000 	Er mwyn cywiro'r cyfrifiad yn y nodyn ar gyfer y flwyddyn gymharol.
£3,086,000	<ul style="list-style-type: none"> Nodyn 15a Buddsoddiadau a ddadansoddiwyd gan reolwr y gronfa Cyfanswm y Gostyngiad £3,086,000 	Er mwyn cywiro'r cyfrifiad yn y nodyn.
£876	<ul style="list-style-type: none"> Nodyn 26 Colledion Lleihad mewn Gwerth Cynyddu'r swm a gafwyd gan Fanc Heritable £876 	Er mwyn nodi'n gywir sefyllfa Banc Heritable.
£78,000	<ul style="list-style-type: none"> Cyfrif y Gronfa Cynyddu Incwm Buddsoddiad £78,000 Gostwng CIMV £78,000 Nodyn 12 - Incwm Buddsoddiadau Cynyddu Ecwiti Tramor £72,000 Cynyddu Ecwiti Preifat £5,000 Cynyddu Llog £1,000 	Er mwyn dosbarthu'n gywir incwm buddsoddiadau.

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriad	Rheswm dros y cywiriad
£16,000	<ul style="list-style-type: none"> Nodyn 15a Blaenarian cyfred tramor Cynyddu Gwerth Lleol £16,000 Cynyddu Gwerth Asedau £16,000 Gostwng Gwerth Atebolrwydd £16,000	Er mwyn dosbarthu'n gywir gwerthoedd blaenarian cyfred tramor
Datgeliad	Nodyn ychwanegol ynghylch Prynu a Gwerthu buddsoddiadau - Nodyn 15a	Er mwyn bodloni ymhellach ofynion datgelu
Datgeliad	Nodyn 27 Addasiad Cyfnod Blaenorol wedi hychwanegu i adlewyrchu newidiadau i incwm buddsoddi a chostau rheoli buddsoddiadau	I gydymffurfio â'r Cod Ymarfer

WALES **AUDIT** OFFICE

SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Ffôn: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Ffacs: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

E-bost: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk